

**PLAN
ODNOWY MIEJSCOWOŚCI**

GNOJEWO

GMINA MIŁORADZ

Czerwiec, 2009r.

Spis treści:

1. Wstęp.....	3
2. Ogólna charakterystyka miejscowości.....	4
3. Inwentaryzacja zasobów miejscowości	8
4. Mocne i słabe strony miejscowości	12
5. Opis planowanych zadań.....	12

1. Wstęp

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich stanowi kluczowe wyzwanie dla Polski w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
- odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;

- kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Praca nad przygotowywaniem Planu wsparta została konsultacjami z mieszkańcami sołectwa Gnojewo, przeprowadzonymi za pośrednictwem Rady Gminy i Rady Sołeckiej. Wszystkie zadania zawarte w tym planie zostały wypracowane podczas zebrania wiejskiego z mieszkańcami sołectwa. Plan Odnowy Miejscowości Gnojewo jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych jak i zewnętrznych, pojawiających się nowych możliwości oraz zmiany hierarchii priorytetów przyjętych przez Radę Gminy Miłoradz. Uwzględniane będą również nowe potrzeby zgłaszane przez radnych, grupy mieszkańców, organizacje pozarządowe oraz sektor publiczny i prywatny.

2. Ogólna charakterystyka miejscowości

Położenie geograficzne

Gmina Miłoradz leży w zachodniej części powiatu malborskiego, w środkowowschodnim rejonie województwa pomorskiego na obszarze Żuław Malborskich, w rozwidleniu rzeki Wisły i Nogatu. Jest jedną z sześciu gmin powiatu malborskiego.

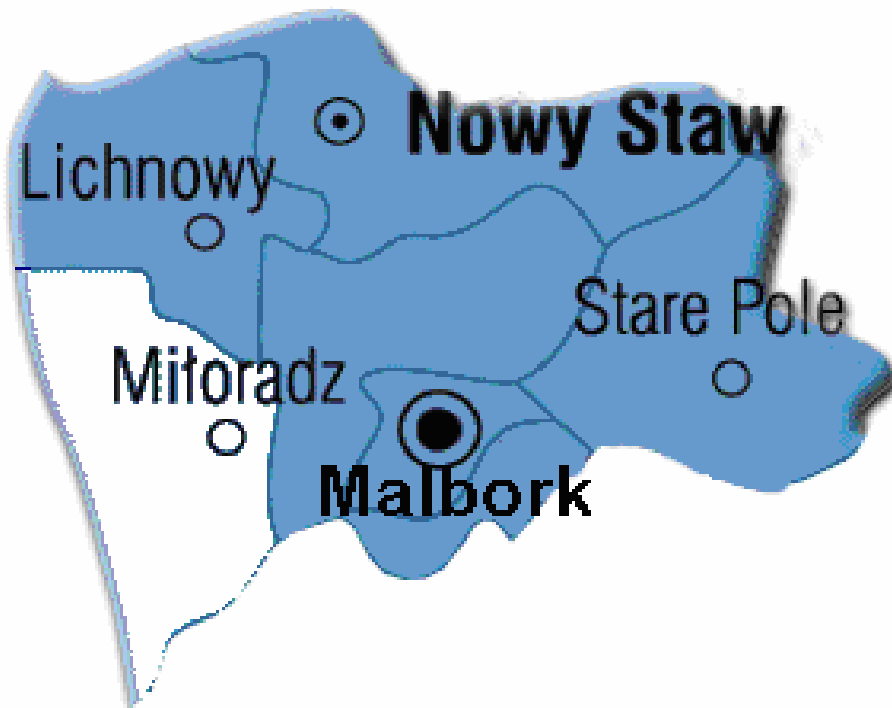
W skład Gminy Miłoradz wchodzi następujące sołectwa: Bystrze, Gnojewo, Kończewice, Mątowy Małe, Mątowy Wielkie, Miłoradz, Pogorzała Wieś, Stara Kościelnica i Stara Wisła.

Gmina Miłoradz graniczy z gminą Lichnowy i Gminą Malbork (w obrębie powiatu malborskiego) oraz gminami powiatu tczewskiego i sztumskiego.

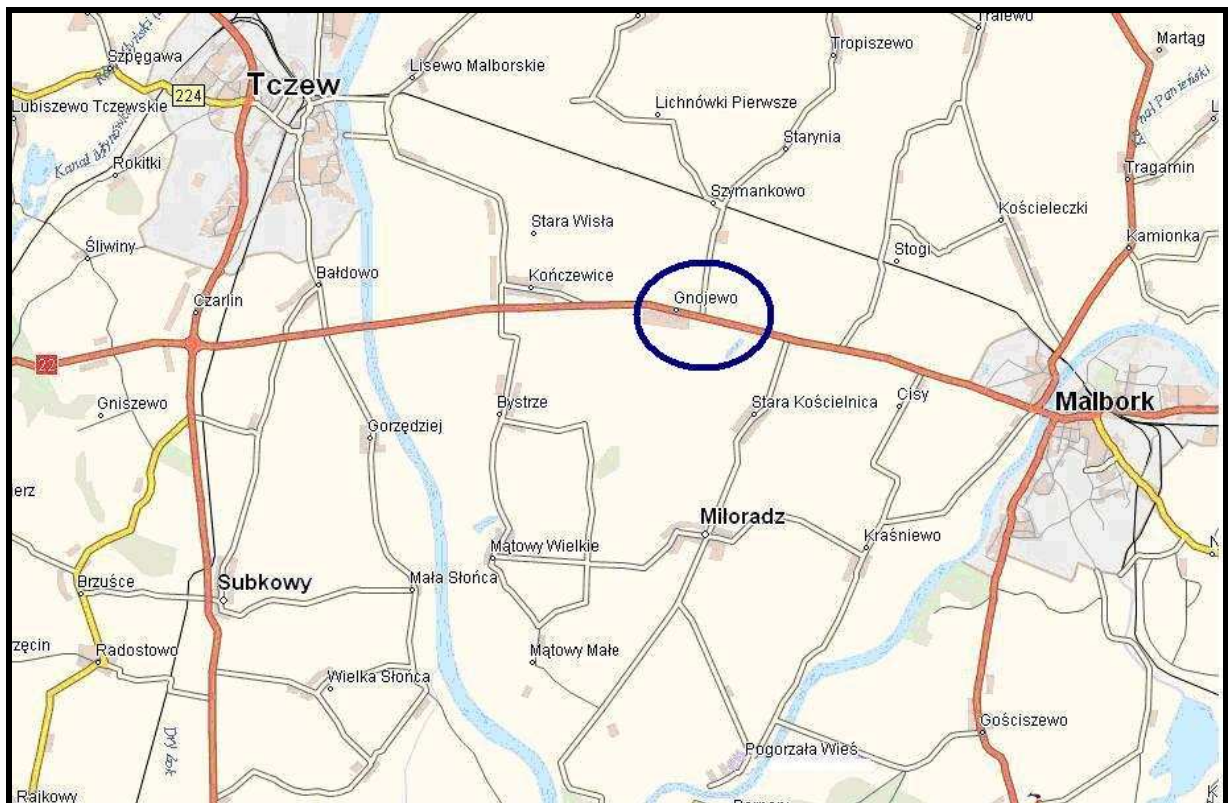
Niniejszy dokument stanowi Plan Odnowy Miejscowości sołectwa Gnojewo, które zlokalizowane jest na północnej rubieży gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 22. Jest to miejscowość o charakterze rolniczym o wysoko produkcyjnych walorach gospodarki rolnej realizowanej na bazie żyznych ziem Żuław Wiślanych.

Położenie	54° 03' 11" N 18° 54' 44" E
-----------	--

Rysunek nr 1. Gmina Miłoradz na tle powiatu malborskiego.

Rysunek nr 2. Lokalizacja sołectwa Gnojewo

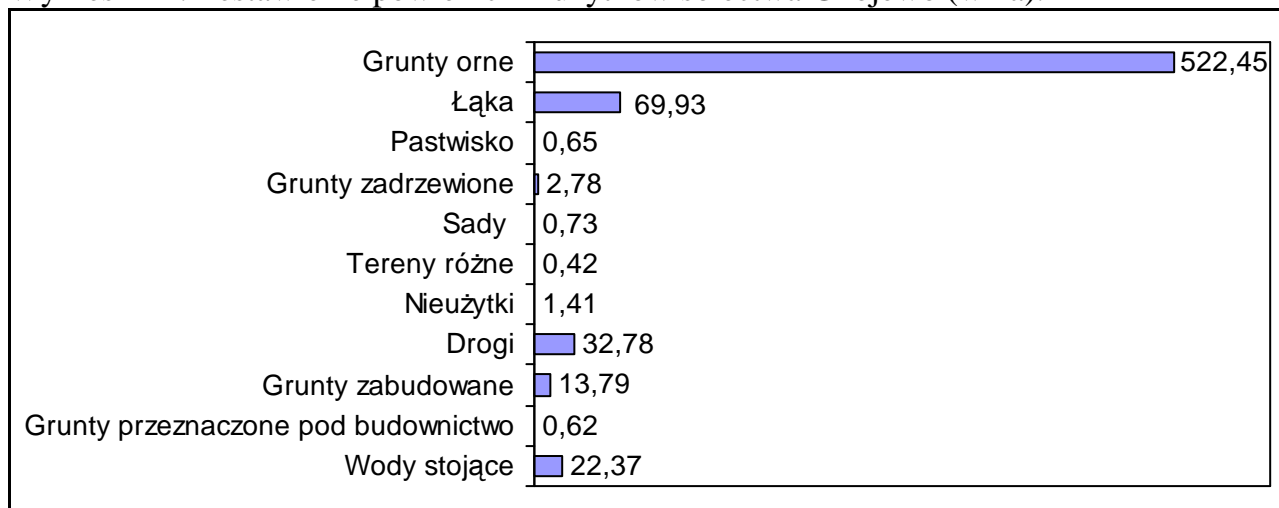

Powierzchnia

Powierzchnia sołectwa Gnojewo wynosi 667,9327 ha, co stanowi ponad 7% całkowitej powierzchni Gminy Miłoradz.

Zestawienie powierzchni użytków zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres nr 1. Zestawienie powierzchni użytków sołectwa Gnojewo (w ha).

Liczba ludności

Według stanu na dzień 31.12.2008r. sołectwo Gnojewo zamieszkują 223 osoby - 118 kobiet, co stanowi 52,9% ogólnej liczby mieszkańców sołectwa i 105 mężczyzn, których liczba stanowi 47,1% ogólnej liczby mieszkańców Gnojewa.

Liczba mieszkańców sołectwa Gnojewo stanowi 6,4% ogólnej liczby mieszkańców Gminy Miłoradz.

Mieszkańcy Gnojewa stanowią ludność napływową.

Historia miejscowości

Literatura fachowa podaje, że pierwsze ślady osadnictwa człowieka w Gnojewie sięgają czasów wczesnej epoki żelaza, a więc ok. 650 lat p.n.e.

Wieś Gnojewo po raz pierwszy została wspomniana w 1323 roku w przywileju lokacyjnym Starej Kościelnicy. Natomiast przywilej lokacyjny wystawił jej Wielki Mistrz von Altenburg 29 czerwca 1338 roku, nadając mieszkańcom wsi 57 włók i 5 morgów na prawie chełmińskim. Proboszcz zwyczajowo otrzymał 4 włóki wolne, a

także dziesięcinę z 30 włók z należącego do parafii Szymankowo, w którym stała kaplica. W 1323 roku wieś występowała pod nazwą Gnoyow. Nazwa wsi pochodzi od wyrazu gnoj, w znaczeniu miejsca, gdzie coś gnije (wieś leży na terenie podmokłym). Od tego momentu nastąpił rozwój osady. W 1510 roku wieś nazywała się Villa Gnoja. W tym czasie we wsi były dwie karczmy, które należały do Jerzego Kiełbasy i Mikołaja Kolanko.

W XVI wieku Gnojewo należało do grupy parafii obsadzonych. W drugiej połowie XVI wieku w skład parafii wchodziły Gnojewo i Szymankowo. Natomiast w latach 1509-1603 dokonano nowej fundacji parafii, o czym informuje wzmianka z 1582 r. Już w 1582 r. pojawił się we wsi kaznodzieja protestancki, prawdopodobnie nie było jednak osobnego kościoła. Nabożeństwa odbywały się w podcieniu jednego z gburskich domów. W 1630 roku wspólnotę włączono do Starej Kościelnicy, w której znajdował się dom modlitwy (w 1653 r. spłonął). W Gnojewie aż do 1819 r. modlitwy odbywały się w prywatnych domach.

Już w połowie XIV wieku w centrum wsi wybudowano kościół. Miał on drewnianą wieżę. Rozbudowa kościoła nastąpiła pod koniec XIV wieku. Poszerzono wówczas jego część północną o dwa metry.

W latach 1708-1725 ksiądz Jacob Franz Xaver przeprowadził gruntowną renowację kościoła i w części na nowo go wyposażył.

Ewangelicy uzyskali 11 marca 1819r, rozkaz gabinetowy króla przekazujący kościół katolicki oraz większą część dotacji na ich gminę. 7 września 1819 roku na oczach zrozpaczonych katolików przeniesiono parametry liturgiczne do kościoła w Kończewicach, co wiązało się z przyłączeniem Gnojewa do tej parafii.

Po licznych protestach katolików o zwrot kościoła, sprawę załatwiono polubownie budową w 1863 r. nowego kościoła katolickiego w Gnojewie w stylu neogotyckim.

Przestrzenna struktura miejscowości:

Układ ulicowo-placowo-żuławski; układ ruralistyczny: owalnica; budynki wolnostojące.

3. Inwentaryzacja zasobów miejscowości.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu bądź realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
walory krajobrazu			X	
walory przyrodnicze			X	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X	
gleby				X
kopaliny	X			
Środowisko kulturowe				
walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
walory zagospodarowania przestrzennego			X	
zabytki			X	
zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
miejsca, osoby i przedmioty kultu	X			
święta, odpusty, pielgrzymki			X	
tradycje, obrzędy, gwara	X			
legendy, podania i fakty historyczne	X			
ważne postacie historyczne	X			
specyficzne nazwy	X			

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Obiekty i tereny działki pod zabudowę mieszkaniową działki pod domy letniskowe działki pod zakłady usługowe i przemysł pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny) place i miejsca publicznych spotkań miejsca spotkań i rekreacji	X		X	
Gospodarka, rolnictwo specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe) znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X X			X
Sąsiedzi i przyjezdni korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna) ruch tranzytowy przyjezdni stali i sezonowi			X X	X
Instytucje placówki opieki społecznej szkoły Dom kultury Inne	X X X X			
Ludzie, organizacje społeczne OSP KGW Stowarzyszenia Darczyńcy i sponsorzy	X X X		X	

Cechy wyróżniające, jakie posiada sołectwo Gnojewo, to:

- położenie w widłach Nogatu i Wisły,
- zabytkowy kościół z pocz. XIVw.,
- niewielka liczba mieszkańców,
- położenie przy drodze krajowej nr 22,

Informacje dodatkowe:

a) Obiekty i tereny: W Gnojewie znajduje się teren zieleni o pow. ok.1.000 m²

b) Infrastruktura techniczna:

- Energia dostarczana jest przez sieć energetyczną.
- Woda dostarczana jest dzięki ujęciu wody w Gnojewie, którym zarządza Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłoradzu
- Dostarczanie ciepła do gospodarstw domowych ma charakter indywidualny - węglowe.
- Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Miłoradzu poprzez sieć kanalizacyjną
- Odpady stałe wywożone są przez firm zajmujące się utylizacją odpadów stałych.

c) Gospodarka i rolnictwo - Głównym zakładem pracy w Gnojewie jest Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna "Wolność". Mieszkańcy zatrudnienie znajdują przede wszystkim w miastach ościennych. Wśród gospodarstw rolnych należy wymienić trzy główne: RSP "Wolność", gospodarstwo P. Franciszka Litawy oraz gospodarstwo P. Marcina Klein.

Dziedzictwo kulturowe - obiekty zabytkowe:

NR	OBIEKT	RODZAJ UŻYTKOWANIA	WŁASNOŚĆ	MATERIAŁ ŚCIAN	DATOWANIE	DAT OD	DAT DO	STAN ZACHOWANIA	REJESTR ZABYTKÓW
	kościół św. Szymona i Judy (gotycki)	nie użytkowany	wyznaniowa	ceglane	1 poł. XIV w., k. XV w., 1717, rest. 1908-09	1325	1925	bardzo zły	rejestr zabytków województwa pomorskiego nr 127; dawny rejestr zabytków województwa gdańskiego nr 22; wpis 1959-12-02;
	kościół filialny św. Szymona i Judy (neogotycki)	kultowe	wyznaniowa	ceglane	1863-1864	1850	1875	bardzo dobry	rejestr zabytków województwa pomorskiego nr 1423; dawny rejestr zabytków województwa elbląskiego nr 313/93, wpis 1993-10-22;
	kapliczka przydrożna	kultowe	państwowa	ceglane	k. XV w., rest. XX w.	1500	1925	dobry	rejestr zabytków województwa pomorskiego nr 171; dawny rejestr zabytków województwa gdańskiego nr 102; wpis 1960-04-05;
	brama w ogrodzeniu kościoła (neogotyckiego)	kultowe	wyznaniowa	nie dotyczy	k. XIX w.	1875	1900	dobry	rejestr zabytków województwa pomorskiego nr 1423; dawny rejestr zabytków województwa elbląskiego nr 313/93, wpis 1993-10-22;
	dzwonnica	kultowe	wyznaniowa	ceglane	ok. 1864	1850	1875	dobry	rejestr zabytków województwa pomorskiego nr 1423; dawny rejestr zabytków województwa elbląskiego nr 313/93, wpis 1993-10-22;
13	dom mieszkalny	mieszkalne	prywatna	ceglane	ok. 1920	1900	1925	dobry	
16	szkoła (ob. dom mieszkalny)	mieszkalne	prywatna	ceglane	k. XIX w.	1875	1900	dobry	
17	dom mieszkalny	mieszkalne	prywatna	ceglane	ok. 1900	1900	1925	dobry	
19	dom mieszkalny	mieszkalne	prywatna	ceglane	ok. 1920	1900	1925	dobry	
20	plebania (ob. dom mieszkalny)	mieszkalne	prywatna	ceglane	pocz. XX w.	1900	1925	dobry	
21	dom mieszkalny	nie użytkowany	prywatna	ceglane	ok. 1920	1900	1925	bardzo zły	
23	obora	rolnictwo	prywatna	ceglane	1936	1925	1950	zaniedbany	
24	zajazd (ob. dom mieszkalny, sklep)	mieszkalne	prywatna	ceglane	ok. 1900	1875	1900	zaniedbany	
27	dom mieszkalny	mieszkalne	prywatna	ceglane	ok. 1870	1850	1900	zły	
40	magazyn, SP Wolność	rolnictwo	współwłasność	ryglowe	ok. 1910	1900	1925	bardzo dobry	
40	ogrodzenie	rolnictwo	współwłasność	ceglane	ok. 1910	1900	1925	zły	
44	dom mieszkalny	mieszkalne	prywatna	ceglane	ok. 1900	1900	1925	dobry	

4. Mocne i słabe strony miejscowości - ANALIZA SWOT

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none"> • Żyzna gleba • Znikome zanieczyszczenie środowiska • Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (kanalizacja, wodociąg) • Położenie przy drodze krajowej nr 22	<ul style="list-style-type: none"> • Brak świetlicy wiejskiej, a także innego miejsca do spotkań mieszkańców • Zły stan drogi • Duża liczba bezrobotnych • Niewielka liczba miejsc pracy • Stagnacja i niezadowolenie ludzi • Brak terenów rekreacyjnych
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania środków na rozwój wsi • Utworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców sołectwa • Utworzenie terenów rekreacyjnych i boiska • Budowa świetlicy	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik dziedzictwa kulturowego • Degradacja obiektów zabytkowych (kościół i kapliczka) • Pogłębiający się brak zaangażowania społecznego w rozwój sołectwa • Zagrożenie powodziowe

5. Opis planowanych zadań

Priorytet I:

Nazwa: Remont drogi gminnej w Gnojewie.

Cele główne:

- Aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją i włączenia ich w procesy rozwojowe kraju i Europy.
- poprawa jakości środowiska życia mieszkańców i warunków gospodarowania, zapewniających harmonijny i długofalowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy Miłoradz, a tym samym jego spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną z Unią Europejską na poziomie regionalnym
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej zagospodarowania terenu służącej wzmocnieniu konkurencyjności Gminy Miłoradz w regionie Żuław.

Cele bezpośrednie:

- modernizacja drogi gminnej w miejscowości Gnojewo - kolejnego programowego etapu rozbudowy i modernizacji gminnej infrastruktury komunikacyjnej,
- dostosowanie stanu technicznego drogi gminnej do aktualnie obowiązujących standardów technicznych.

Cele pośrednie:

- poprawa jakości środowiska, a w tym: rewitalizacja zdegradowanych elementów środowiska naturalnego, poprzez prawidłowe odwodnienie nawierzchni drogi oraz poprawa stanu powietrza, poprzez zmniejszenie ilości spalin,
- poprawa warunków codziennego bytowania i gospodarowania społeczności lokalnej,
- uatrakcyjnienie miejsca zamieszkania, gospodarowania i inwestowania,
- rozwój MSP na bazie dobrze rozwiniętej infrastruktury inżynierskiej zagospodarowania terenu pod zainwestowanie,
- wzrost zatrudnienia na bazie harmonijnie rozwijającej się gospodarki lokalnej, Usprawnienie w transporcie służb: ratowniczych, ochrony środowiska, weterynaryjnych, komunalnych, rolnych, itp.

Przeznaczenie: droga wykorzystywana jest zarówno przez mieszkańców Gnojewa, znajdujących się tam podmiotów gospodarczych, jak również turystów podróżujących po terenach Żuław. Zasadniczą funkcją drogi jaką okresowo ona pełni to objazd na odcinku drogi krajowej nr 22 w razie wystąpienia kolizji, remontów, itp.

Realizacja: 2009-2011

Planowana kwota: ok. 1.260.000,00 zł

Źródło sfinansowania: Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 oraz wkład Gminy Miłoradz.

Priorytet II:

Nazwa: Wiata drewniana - jako miejsce spotkań mieszkańców

Cel:

Projekt wpisuje się w ramy priorytetowego dla gminy zadania, które polega na: stworzeniu w każdym sołectwie miejsca integracji społecznej, poprzez remonty i doposażenie świetlic (w sołectwach, w których one funkcjonują) oraz postawienie obiektów pełniących podobne funkcje (w sołectwach, w których nie ma świetlic).

Cele szczegółowe:

- ✓ stworzenie miejsca spotkań mieszkańców,
- ✓ podniesienie jakości życia mieszkańców wsi,
- ✓ zmiana postawy mieszkańców – poczucie współodpowiedzialności,
- ✓ stworzenie miejsca czynnej rekreacji i wypoczynku,
- ✓ zwiększenie bezpieczeństwa i higieny spędzania czasu wolnego,
- ✓ zwiększenie estetyki wsi,
- ✓ zagospodarowanie terenów zielonych dotychczas niedostępnych dla mieszkańców wsi,
- ✓ wspomoczenie profilaktyki zachowań dewastacyjnych młodzieży,
- ✓ stworzenie atrakcji dla turystów i przyjezdnych,

Przeznaczenie: powstanie obiektu spełniać ma ważną rolę, jaką jest miejsce spotkań dla mieszkańców. Obecnie sołectwo Gnojewo nie ma żadnego miejsca (brak świetlicy), w którym mieszkańcy mogliby się spotkać i decydować o wspólnych działaniach we wsi. Wiata spełniała będzie ponadto funkcję rekreacyjną. Będzie miejscem przystosowanym do zorganizowania spotkań zarówno dorosłych mieszkańców sołectwa, jak i młodzieży, co przysłuży się zapobieganiu dewastacjom innych obiektów. Wiata pozwoli na zorganizowanie imprez sołeckich. Będzie stanowiła atrakcję i przystanek dla turystów podróżujących szlakiem Żuław.

Realizacja: 2009r.

Planowana kwota: ok. 50.000 zł

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie "Odnowa i rozwój wsi", udział mieszkańców, wkład własny

Powstanie wiaty jest jednym z elementów projektu obejmującego 9 sołectw Gminy Miłoradz, w ramach którego dokonane zostaną remonty i doposażenie świetlic wiejskich w sześciu sołectwach, natomiast w pozostałych trzech sołectwach, w których nie ma świetlic oraz żadnych innych miejsc spotkań powstaną kryte drewniane wiaty o pow. ok. 35 m², które w zastępstwie świetlic będą pełniły miejsce spotkań dla mieszkańców.

Priorytet III:

Nazwa: Budowa świetlicy (lub odrestaurowanie budynku starej świetlicy) i zagospodarowanie terenu w centrum wsi

Cel: Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych oraz rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego

Przeznaczenie: Obiekt przeznaczony do użytku dla lokalnej społeczności, w szczególności dzieci i młodzieży, służący rozwojowi kulturalnemu, integracji mieszkańców, rozwojowi zainteresowań itp.

Realizacja: 2010-2013r.

Planowana kwota: ok. 400.000 zł

Źródło finansowania: Środki unijne, sponsorzy, udział mieszkańców, środki państwowe.

Priorytet IV

Nazwa: Szlak rowerowy

Cele:

- ✓ stworzenie możliwości do czynnej rekreacji i wypoczynku,
- ✓ zwiększenie bezpieczeństwa i higieny spędzania czasu wolnego,
- ✓ zwiększenie estetyki wsi,
- ✓ zagospodarowanie terenów zielonych dotychczas niedostępnych dla mieszkańców wsi,
- ✓ wspomoczenie profilaktyki zachowań dewastacyjnych młodzieży,

✓ stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej,

Przeznaczenie: Szlak rowerowy będzie odgrywał ważną rolę zarówno dla mieszkańców, jako bazy rekreacyjnej i nitki komunikacyjnej, oraz dla turystów zainteresowanych zwiedzaniem Żuław przy pomocy jednoślada.

Realizacja: 2009-2012r.

Planowana kwota: ok. 300.000 zł

Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie "Leader", inne środki unijne, sponsorzy, udział mieszkańców

Priorytet V

Nazwa: Wykonanie sieci gazowej z przyłączami

Cele:

- poprawa warunków życia mieszkańców
- aktywizacja działalności gospodarczej
- kompleksowa rozbudowa infrastruktury technicznej
- wysoki poziom usług społecznych
- aktywna ochrona środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń
- stworzenie warunków dla rozwoju budownictwa

Przeznaczenie: Z sieci gazowej korzystać będą przede wszystkim obecni mieszkańcy miejscowości, jak również nowi mieszkańcy zarówno w celach prywatnych, jak i w celu świadczenia różnego typu usług.

Realizacja: 2015-2016r.

Planowana kwota: 2.000.000 zł

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, inne środki unijne, sponsorzy, udział mieszkańców.